

Mozgásba lendült az egészségügyi infokommunikáció, az eHealth hazai eredményei és lehetőségei

Beszámoló az IME Infokommunikációs konferenciáról, 2. rész

A tizenegyedik alkalommal 2013. május 29-én, az IME és a Larix Kiadó Kft. által megrendezett, a hazai egészségügyi informatikai szakma éves seregszemléjének számító infokommunikációs konferencia fenti alcíme találón utalt az ágazat jelenlegi helyzetében kiemelkedő szerepet játszó eHealth szakmai kihívásaira.

A XI. Egészségügyi Infokommunikációs Konferencia előadásai nemcsak az egészségügyi ellátó intézmények menedzsmentjének, gazdasági és informatikai vezetőinek szóltak, hanem az egészségpolitikával foglalkozó összes szakembernek, akiknek szakértői, illetve döntéshozói szerepük lehet az egészségügy előtt álló alapvető változásokban.

A konferencia 32 előadását részben két párhuzamos előadásblokkba csoportosítva, valamint egy nagy figyelemmel kísért „keresztal megbeszélés” keretében tartották meg. A két részből álló beszámoló jelen része az ágazati és kórházi fejlesztések blokkban elhangzott előadások és az azt követő diskusziók, valamint Szege Zoltán plenáris előadásának főbb megállapításait mutatja be. (A konferencia Kutatás-Fejlesztési blokkjai előadásainak összefoglalója az IME előző, 2013/5. lapszámában jelent meg.)

ÁGAZATI INFOKOMMUNIKÁCIÓS FEJLESZTÉSEK ÉS A KÓRHÁZI INFORMATIKA HELYZETE

A nagy érdeklődéssel kísért infokommunikációs konferenciát hagyományosan prof. **Dr. Kozmann György**, az IME főszerkesztője nyitotta meg. Az egészségügyi infokommunikációs szakma múltját és jövőjét egyaránt felidéző köszöntőjében rámutatott, hogy az eHealth kapcsán „új világ” születik, amely hosszú távon javítani fogja az ellátás minőségét.

A konferencia bevezető plenáris előadását **Dr. Surján György**, a GYEMSZI IRF vezetője tartotta. Ismertetőjében áttekintette az ágazati adatintegráció és interoperabilitás alapjait, és külön kitért az ágazati azonosítók jelenlegi problematikájára. Összefoglalva az adateleírás szintek jellemzőit, felhívta a figyelmet arra, hogy az információk mennyiségi "túlszordulása" újszerű megközelítéseket igényel. Hangsúlyozta, hogy az infokommunikációs technikák (telemedicina, otthoni monitorozás, e-Egészség) széles körű alkalmazása mára nélkülözhetetlenné vált.

Az uniós programok keretében zajló ágazati kommunikációs fejlesztések áttekintését célzó blokk nyitó előadásában **Dr. Horváth Lajos** foglalta össze a programok stratégiai célkitűzéseit és funkcionális jövőképét. Részletesen kitért az alapvető paradigmaváltást tükröző tervezési alapel-

vekre, a fejlesztéseket meghatározó felső szintű követelményekre, és a létrejövő szolgáltatási környezet fenntarthatóságának feltételeire.

Ezután két, megkötött támogatási szerződéssel rendelkező, már futó projekt mutatkozott be. Az első előadásban **Surguta András** mutatta be az Egészségügyi Humánerőforrás Monitoring Rendszer (HMR) létrehozását célzó projekt fő célkitűzéseit és komponenseit. A HMR létrehozásának célja, hogy az egészségügyben dolgozó szakemberekről – jelenleg számos helyen, több szereplő által gyűjtött – információk egy egységes rendszerben jelenjenek meg, biztosítva ezáltal az ágazatvezetés humánerőforrással kapcsolatos döntéseinek valid adatokkal történő megalapozását, a humánerőforrás kapacitások szakmai és területi megoszlásának nyomonkövetését, információ biztosítását a mindenkori igényekhez illeszkedő ágazati HR stratégiához. Külön kitért az adatokkal szemben támasztott minőségi elvárásokra, és az ezt megalapozó adattisztítási folyamatra, mely a projekt egyik meghatározó tevékenysége. A projekt harmadik lába a Szaftex II fejlesztés, melynek megfogalmazott céljai átfogják a szakdolgozók működési nyilvántartásának megújításhoz szükséges továbbképzési pontok egységes, elektronikus nyilvántartásának folyamatát. A rendszer nemcsak a szakdolgozók számára nyújt szolgáltatásokat a megszerzett kreditpontok teljes körű nyilvántartásával, hanem a képző intézmények, illetve a képzések szervezői számára is egységes platformot biztosít mind a minősítési folyamat, mind pedig az egyes konkrét képzések megszervezésének támogatásával. (Az előadás publikáció formájában megjelent az IME 2013. májusi lapszámában)

Az első blokk harmadik előadásában, a korábban „Katéter & MONIKA” néven közismertté vált rendszer újabb generációját megcélzó Országos egészségmonitorozási és kapacitástérkép adatbázis- és alkalmazásfejlesztés projektet mutatta be annak szakmai vezetője, **Dr. Mihalicza Péter**. A projekt célja a stratégiai döntések bizonyíték-alapú előkészítését és meghozatalát, valamint az ágazat transzparens működését támogató, az ágazat működésének egészére kiterjedő információ- és szolgáltatástár kialakítása. A korszerű adattárház technológiára épülő megoldás az egymástól nagyon különböző célcsoportok számára is használható információkat biztosít. A projekt „termékei” között az előadó külön kiemelte az adatgazdákkal kialakuló szabályozott adatkapcsolatok jelentőségét, valamint a projekt körül létrejövő képzett, működtető csapat fontosságát. A fő szakmai kihívások bemutatása mellett az előadás ráirányította a figyelmet a fenntarthatóság kérdéskörének fontosságára.

Az operatív programok keretében zajló és az intézményközi adatáramlást biztosító fejlesztéseket bemutató projekt

szakmai vezetője – **Dr. Tóth Árpád** (Zirci Erzsébet Kórház-Rendelőintézet) – a blokk második felét egy rendhagyó előadással kezdte. Élő, internetes kapcsolaton át külföldről megtartott előadásával közvetlenül demonstrálta a hallgatóságnak a korszerű technológiák hasznosságát. A tervezett intézményközi adatáramlást biztosító rendszernek a dán példán keresztüli bemutatása igazolta, hogy a tervezési folyamatban a legjobb nemzetközi gyakorlat figyelembe vétele kiemelt szerepet játszik.

Dr. Schiszler István (GYEMSZI) a megújuló ágazati informatika másik magprojektjének, a közhiteles nyilvántartásokat és a központosított ágazati jelentési rendszereket megvalósító fejlesztést foglalta össze. A projekt szakmai vezetője részletesen elemezte a törzsadatkezelés jellegzetességeit, illetve az üzenet- és jelentéstovábbítás peremfeltételeit.

Az OEP integrált adatkezelésének megújítását bemutató előadás, amelyet **Dr. Pálosi Mihály** (OEP) tartott, látszólag kilógott a sorból. A projekt szakmai vezetője prezentációjában részletesen áttekintette a közigazgatási operatív programok közé sorolt fejlesztés szakmai alprojektjeit és azok céljait. Az előadásból világosan kitűnt, hogy a tervezett fejlesztés szorosan kapcsolódik az ágazati folyamatokhoz, így túl azon, hogy várhatóan alapvetően korszerűsíti az OEP szolgáltatásait és javítja annak működési hatékonyságát, egyben számtalan ponton kölcsönösen támogatja a többi fejlesztés sikerességét.

Az ágazati infokommunikációs fejlesztéseket bemutató blokk utolsó előadásaként **Puskás Zsolt Péter** az operatív projektek számára az egységes működési modellt biztosító Kooperatív Tér (KT) koncepció létrejöttét és alkotóelemeit mutatta be. Előadása során felhívta a figyelmet arra, hogy a KT létrehozása és ennek projektjei nem pusztán informatikai projektek: az operatív programok egyik legfontosabb célkitűzése minőségileg új megoldások és rendszerek létrehozása. A KT koncepció és az ezt megvalósító projektek végeredményben egy szolgáltatási tér megteremtését célozzák meg, melynek eszközzel egy ágazati szolgáltatás orientált architektúra. Az előadó külön kiemelte, hogy a kommunikációs minták egységesítése mellett különösen fontos a minőségileg új folyamatok, működések létrehozásának lehetősége a fenntarthatóság és a piaci sokszínűség megtartása mellett.

A „felderítő adatbányászat” (explorative business analytics) fontosságáról tartott egy nagyon színvonalas, bemutatóval egybekötött előadást **Szathmáry Balázs** (Oracle Hungary Kft.). Rámutatott, hogy a nagy adathalmazokban, mint amilyen az egészségügyben is gyakran előfordul, hogyan található meg a rejtett összefüggések. Az ágazati fejlesztések jelen elképzelései mellett ilyen informatikai eljárások alkalmazása nagyon időszerű lenne.

Králik György (ORWARE Kft.) előadásában egy általános érdeklődésre számot tartó témát, a felhőalapú és virtuális technológiák alkalmazási lehetőségeit mutatta be. Az internet elterjedése indokolja a felhő alapú szolgáltatások népszerűségét. Elemezte a „cloud computing” szolgáltatások igénybevételével az egészségügyi informatika, illetve ezen belül a HR és bérszámfejtési rendszerek gyakorlati üzemel-

tetésénél jelentkező számos új lehetőséget. Végezetül rámutatott az Oracle VDI virtuális stratégiájának előnyeire.

A Hospitály Kft. vezetője, **Király Gyula** összefoglalta a megoldás szállítói oldal álláspontját az ágazati fejlesztések kapcsán elindított projektek megvalósíthatóságáról. Előadásának címe („Mit vár(hat)nak az IT szállítók az eHealth projekttektől?) utalt azokra a gyakorlati problémákra, amelyek a korábbi időszak nagy fejletéseinek hosszú távon alig érzékelhető eredményeit jellemezték.

Dévényi Dömötör (IME Szerkesztőség) prezentációjában részletesen bemutatta az IME közelmúltban küllemében és tartalmában is teljesen megújult www.imeonline.hu honlapját. A korábbi lapszámok összes megjelent cikkének adatbázisba szervezése lehetővé teszi a megjelent publikációk több szempontú, strukturált lekérdezését, beleértve a szótöredékekre való keresést is. Élő, online internetes kapcsolaton keresztül szemléltette az IME archívumban lévő lekérdezési lehetőségeket. Külön kiemelte a kutatók, elemzők munkáját segítő könyvespolc funkciót, amely által a már megtalált, fontosnak ítélt publikációk egyetlen kattintással újra rendelkezésre állhatnak.

Végezetül hangsúlyozta, hogy a weboldal archívumában tárolt – és mostantól több szempontú, strukturált lekérdezéssel letölthető – szakcikkek jelentős értéket közvetítenek az intézményi vezetőknek, az orvosoknak, az egészségügyben dolgozó szakszemélyzetnek és a döntéshozóknak.

Az „Elektronikus beutalási rendszerek jövője” címmel igen érdekes megközelítésű és lendületes előadást tartott **Drégelyi Zoltán** (Meditcom Kft.). Előadásában rámutatott az egészségügyi ellátó rendszer főbb problémáira, és erre egy új fejlesztésű informatikai megoldást mutatott be. A közelmúltban fejlesztett Nauticom szoftver az elektronikus beutalás, időpontfoglalás, előjegyzési rendszer, leletarchívum főbb funkciókon túl, egy sor nagyon hasznos más lehetőséget is tartalmaz. Ilyen további funkció például a work-flow management, a jutalékokat és szolgáltatási díjakat kezelő modulok.

A Budai Egészségközpont Kft. marketing vezetője, **Kiss András** szerint ma már elengedhetetlen, hogy az egészségügyi szolgáltatók is használjanak marketing eszközöket. Ezt bizonyította az „Informatikai eszközök alkalmazása az egészségügyi marketing területén” című előadásával. Az előadó által bemutatott rendszert informatikai megoldások is támogatják, de jól érzékelhető volt a stratégia felépítése és a feladat pontos megvalósítása. Az előadásból kissejtett, hogy a legkorszerűbb informatikai eszközök segítségével az ügyfelekre (páciensekre) rengeteg figyelmet fordít az intézmény. Érdemes megtekinteni az intézmény honlapját, ami megmutatja, hogy hogyan kell ma felépíteni és megfelelő információkkal ellátni egy trendi, internetes oldalt (www.bhc.hu).

A szlovákiai eHealth programról, amelynek első lépése 2009-2013 években zajlott le, „eHealth in Slovakia” címmel rendkívül attraktív előadást hallottunk **Jan Kralíktól**. A nagy lendülettel indított program első mérföldköve lezárult, és egyelőre csak a további feladatok tervezése zajlik.

„TELESCOPE PROJECT VISIONING EVENT” – KEREKASZTAL MEGBESZÉLÉS

A konferencia program egy sok résztvevős, „TeleSCOPE project visioning event” alcímet viselő Kerekasztal megbeszéléssel zárult, amit Király Gyula, szerkesztőségünk rovatvezetője moderált. A Kerekasztal megbeszélés kapcsolódott a konferencia Kutatás-Fejlesztés III. blokkjában elhangzó előadásokhoz, mely az „Alliance IT klaszter innovációs projektjei és az egészségügy” címet viselték. Az egészségügy területén a klaszter célja olyan innovatív termékek és szolgáltatások létrehozása, amelyek képesek a tagok és más piaci szereplők számára hasznot generálni, ugyanakkor hatékony megoldásokat adni az egészségügy sürgető kérdéseinek egy részére (pl. ápolás, diagnosztika, finanszírozás, prevenció, adherencia stb.).

A HAZAI eHEALTH MEGOLDÁSOK ÉS FEJLESZTÉSEK JÖVŐKÉPE

A konferencia program zárásaképpen – a közelmúltban Szóccka Miklós egészségügyi államtitkár által létrehozott

eHealth Egészségügyi Informatikai Programiroda vezetőjeként – **Szege Zoltán** foglalta össze a Semmelweis Tervben elindított és jelenleg zajló operatív programok (TÁMOP, TIOP, EKOP) célkitűzésit, egymáshoz kapcsolódását, valamint az elmúlt hónapokban újabb lendületet vett tervezési munka részleteit.

Közel egy óras előadásában először kiemelte a gyakorlatban alkalmazott eHealth megoldások egyre növekvő fontosságát, a korszerű informatikai eljárások (pl. mobil technológia, adatbányászat) egészségügyi alkalmazásának és a telemedicina legújabb módszereinek mielőbbi mindennapi használatbavételét. Majd részletesen ismertette az eHealth területén a fejlesztési pólusok mentén kialakuló jövőbeli fejlesztési terveket. Egyenként bemutatta a Kooperatív Tér kulcspontjainak helyzetét, a kiemelt célterületeket, a megvalósítás céljait és előirányzott költségeit. Az előadást számos érdekes kérdést felvető diskusszió zárta.

*Összeállította: Dévényi Dömötör
IME Infokommunikációs rovatvezető*

Megújul az Országos Mentőszolgálat Mentésirányítási Rendszere

2013. július 16-án. Dr. Szóccka Miklós, Egészségügyért Felelős Államtitkár és Dr. Burány Béla, az OMSZ megbízott Főigazgatója mutatták be az Országos Mentőszolgálat mentésirányítási rendszerének fejlesztését célzó projektet az OMSZ székházában.

Az Európai Unió támogatásával megvalósuló fejlesztési program keretében 2014 közepére egy, a kor technikai színvonalának és az európai uniós irányelveknek megfelelő informatikai alapú mentésirányítási rendszer (MIR) kerül bevezetésre az Országos Mentőszolgálatnál.

Az Európai Unió számos tagállamában informatikai alapokon nyugvó mentésirányítási rendszerek (MIR) kerültek bevezetésre. Ezek a rendszerek működés szempontjából ugyan esetenként kisebb-nagyobb eltéréseket mutatnak, de azonos elv alapján épülnek fel, azaz a beérkező segélyhívások kezelése számítógépes támogatással, a hívás vagy esemény helyszínének meghatározása térinformatikai rendszer segítségével történik, a bejelentés kezelésében pedig egy speciális alkalmazás támogatja a mentésirányítókat.

Az Országos Mentőszolgálatnál ilyen fejlesztés korábban nem valósult meg. Ezen a helyzeten változtat az Országos Mentőszolgálat mentésirányítási rendszerének fejlesztését célzó beruházás, amelynek keretében egy, a kor technikai színvonalának valamint az európai uniós irányelveknek megfelelő, az Egységes Segélyhívó Rendszerrel (ESR-112) kompatibilis, informatikai alapú mentésirányítási rendszer kerül bevezetésre.

A mentésirányítási rendszer fejlesztésének elsődleges célja a kórházi kezelést megelőző sürgősségi ellátáshoz való hozzáférés jelenlegi egyenlőtlenségeinek csökkentése, a helytől és időtől független, egységesen magas szakmai színvonalú sürgősségi szolgáltatás biztosítása a rászorulóknak számára.

Az előzőeken túlmenő cél a 15 percen belüli helyszínre érkezés arányának javítása. A végcél (más fejlesztések megvalósításával együtt) a 15 percen belüli helyszínre érkezés arányának 90 százalék fölé emelése.

A MIR fejlesztése során olyan informatikai környezet kerül kialakításra, amely biztosítja, hogy a segélyhívást követően a telefonálótól megszerzett információ a mentésirányító kollégától az elektronikus utat használva azonnal a kivonuló mentő team rendelkezésére álljon.

Ezen elvárásnak megfelelően a fejlesztés keretében megújul az Irányító Csoportok informatikai felszerelése, ergonomikus munkahelyek kerülnek kialakításra, továbbá két számítógépközpont is megvalósul. Az informatikai és tartalmi fejlesztések eredményeként korszerű kérdézési protokollt, valamint feladatspecifikus döntéstámogató szoftvereket vezetnek be. Természetesen az új szoftverek csak az optimális döntések meghozatalában segítenek, de semmi esetre sem iktatják ki a mérlegelés lehetőségét, azaz nem a gép fog dönteni az ember helyett.

A kivonuló egységeknél rendszeresítésre kerülő informatikai eszközök, mobil terminálok segítségével gyorsul az információáramlás (adatok elektronikus kezelése, útvonaljavaslat), és az új rendszerek bevezetésével lehetőség nyílik arra is, hogy a mentési feladatokkal kapcsolatos pontos statisztikai adatok, kimutatások készülhessenek. Szerk